

SİVİL İZLEME KURULLARININ ETKİNLİĞİNİN AVRUPA STANDARTLARI DOĞRULTUSUNDA ARTIRILMASI PROJESİ

SİVİL İZLEME KURULLARI HAKKINDA BROŞÜR

SİVİL İZLEME KURULLARININ ETKİNLİĞİNİN AVRUPA STANDARTLARI DOĞRULTUSUNDA ARTIRILMASI PROJESİ

Sivil izleme kurulları, 4681 sayılı Kanunla, ceza ve tevkifevlerini izleyecek ve tutuklu bulunulan yerler ile cezai yaptırımların uygulandığı yerlerde sivil gözetimi sağlayacak sivil bir mekanizmanın güvence altına alınması amacıyla kurulmuştur.

Avrupa Konseyi tarafından Haziran 2019'dan bu yana yürütülmekte olan "Sivil İzleme Kurullarının Etkinliğinin Avrupa Standartları Doğrultusunda Artırılması" projesinin, Mayıs 2022'ye kadar sivil izleme kurullarının kurumsal ve işlevsel çerçeveleri ile kapasitelerini güçlendirmesi beklenmektedir. Proje, sivil izleme kurulları ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ile yakın işbirliği ve ortaklık kurularak yürütülmektedir. Ayrıca Adalet Bakanlığı müfettişlerini, infaz hâkimlerini, Cumhuriyet savcılarını, Ulusal Öleme Mekanizmasını ve sivil toplumu da içeren geniş bir ulusal paydaş grubunu da kapsamaktadır.

Proje, toplam 1.637.450 Avro bütçeyle İsveç, İsviçre, Türkiye Cumhuriyeti, İnsan Hakları Güven Fonu (HRTF)¹ ve Kanada tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

Projenin genel amacı, Avrupa Konseyi standartlarının ve Avrupa iyi uygulamalarının hayata geçirilmesi ve Türkiye'deki ceza infaz kurumu izleme uygulamalarının iyileştirilmesi yoluyla, hürriyetinden yoksun bırakılmış kişilerin haklarını ve onurlarını bütünüyle koruyan daha güvenli bir toplumun oluşmasına katkı sağlamaktır.

Projenin beklenen sonuçları,

1. Uygulanabilir yasal ve düzenleyici çerçevenin uluslararası standartlar doğrultusunda gözden geçirilerek sivil izleme kurullarının bağımsızlığının güçlendirilmesi,
2. İzleme standartlarının ve çalışma metodolojisi ve araçlarının geliştirilmesi yoluyla sivil izleme kurullarının etkinliğinin artırılması,
3. Sivil izleme kurulu üyeleri için sürdürülebilir eğitimin sağlanması,
4. Sivil izleme kurullarının iç koordinasyonunun ve diğer izleme mekanizmaları ile iletişiminin artırılması.

---

1. HRTF, yedi ülkenin katkısını bir araya getirmektedir: Almanya, Birleşik Krallık, Finlandiya, Hollanda, İsviçre, Lüksemburg, ve Norveç

Sivil İzleme Kurulları

Ceza infaz kurumlarındaki yaşam şartları, infaz uygulamaları ve işleyişin daha şeffaf, güvenilir ve insan haklarına uygun olması için 2001 yılından bu yana izleme faaliyeti yürütüyor.

Sivil izleme kurulu nedir?

- 4681 sayılı kanunla 2001 yılında kurulmuş sivil ve bağımsız kurullardır.
- Hukuk, sağlık, eğitim, psikoloji, sosyal hizmetler gibi farklı meslek ve uzmanlık alanına sahip gönüllülerden oluşur.
- Ceza infaz kurumlarına izleme ziyaretleri gerçekleştirerek olası sorunları yerinde inceler.
- Tespit edilen sorunlar ve çözüm önerilerini ilgili kurumlara rapor eder.
- Halen 146 sivil izleme kurulu, 730 üyesi ile ceza infaz kurumlarını izlemektedir.

Neden Sivil İzleme?

Hürriyetinden yoksun bırakılan bireylere yönelik uygulamalar, toplumun insan haklarına verdiği değerin en önemli göstergesidir.

Bu nedenle, daha insancıl ve daha şeffaf bir ceza infaz sistemi için çeşitli denetim ve izleme mekanizmaları kurulmuştur.

Kamu temsilcileri ve sivil toplumun bu denetim ve izleme sürecine katılması, daha güvenilir bir ceza infaz sistemini mümkün kılmakta, insan haklarına ilişkin durumu olumlu yönde etkileyerek sistemin hesap verebilirliğini artırmaktadır.

Sivil izleme kurulu neleri inceler?

- Ceza infaz kurumlarındaki yaşam koşulları ve tüm uygulamaların temel insan hakları, mevzuat ve uluslararası standartlara uygunluğu,
- Tutuklu ve hükümlülerin, olası kötü muameleden korunmasını desteklemek amacıyla kurum personelinin yaklaşımı ve tutuklu ve hükümlülerin arasındaki ilişkiler,
- Sağlık, hijyen, eğitim, güvenlik, sevk ve nakiller gibi tüm hizmetlerin yeterliliği,
- Tutuklu ve hükümlülerin tüm bu hizmetlere erişimi

sivil izleme kurullarının incelediği konulardır.

Kurullar incelemelerini nasıl gerçekleştirir?

- Düzenli olarak ve gerekli gördüğü her durumda, ceza infaz kurumuna izleme ziyareti gerçekleştirir.
- Ziyaret sırasında odalar ve koşullar dahil kurumun tüm birimlerine erişim yetkisi vardır.
- Görev alanına giren konularla ilgili olmak kaydıyla, tutuklu ve hükümlüler için kurumda düzenlenmiş tüm belgeleri inceleyebilir.
- Tutuklu ve hükümlülerle grup halinde ya da bireysel olarak, kurum görevlileri nezareti olmaksızın görüşmeler yapar.

İzleme ziyaretlerinin sonucunda ne olur?

Kurullar, tespit ettikleri sorunları içeren bir rapor hazırlar. Bu raporlar sorunların çözülmesini sağlamak amacıyla,

- T.B.M.M İnsan Hakları Komisyonuna,
  - Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne,
  - ilgili Cumhuriyet başsavcılığına,
  - gerekli hallerde sorumlu infaz hâkimliğine gönderilir.
-
- Acil sorunlar, rapor hazırlanmasını beklemeksizin kurum amirine bildirilerek sorunların hızlı bir şekilde çözülmesi amaçlanır.
  - Raporlarda bildirilen sorunlar ve tavsiyelerle ilgili ne yapıldığı izleme kurulu tarafından takip edilir.
  - Örneğin, 2017 yılında izleme kurulları, Adalet Bakanlığı'na 1192 rapor göndermiş, 1894 öneride bulunmuştur. Bu önerilerin %74'ü gerçekleştirilmiştir.
  - 2018 yılında ise izleme kurulları, Adalet Bakanlığı'na 1330 rapor göndermiş, 2001 öneride bulunmuştur. Bu önerilerin %66'sı gerçekleştirilmiştir.
  - 2019 yılında izleme kurulları, Adalet Bakanlığı'na 1333 rapor göndermiştir, 2009 öneride bulunmuştur. Bu önerilerin %66'sı gerçekleştirilmiştir.

Sivil izleme kurullarında görev almak ister misiniz?

Ülkemizde şeffaf, güvenilir ve insan hakları odaklı bir ceza infaz sürecinin yürütülmesine mesleki bilgi ve deneyimiyle katkı sağlamak isteyen;

- Hukuk, tıp, eczacılık, eğitim, psikoloji, sosyal hizmetler, kamu yönetimi ve ilgili alanlarda yüksek öğretim mezunu ve
- 35 yaşını doldurmuş gönüllüler

Adli Yargı Adalet Komisyonlarına şahsen veya çalıştıkları kurum aracılığıyla başvurabilirler.

- Herhangi bir kurumda çalışıyor olmak, sivil izleme kurulu faaliyetlerine katılmaya engel değildir.
- Kurul üyeleri gönüllülük esasına göre görev alır. Ancak çalışmaları sırasında yapılan harcamalar ve katıldıkları kurul toplantıları için harcırah ve huzur hakkı ödenir.

Bu proje Avrupa Konseyi tarafından yürütülmekte olup İsviçre, İsviçre, Türkiye Cumhuriyeti, İnsan Hakları Güven Fonu ve Kanada tarafından finanse edilmektedir.

*HRTF, yedi ülkenin katkısını bir araya getirmektedir: Almanya, Birleşik Krallık, Finlandiya, Hollanda, İsviçre, Lüksemburg, ve Norveç.

- www.coe.int/tr/web/ankara
- Avrupa Konseyi Ankara Program Ofisi
- R.Tagore Cad. No:10/8 06550 Çankaya, ANRARA
- T : +90 (312) 468 84 64
- F : +90 (312) 468 84 06
- E : ankara.office@coe.int